

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . . . 8 korona.
 Fél évre . . . . . 4 " "
 Negyed évre . . . . . 2 " "
 Külföldre egész évre 12 " "
 Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előjárónak egész évre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor.
 — Egy példány ára 16 fillér. —
 Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEKÉZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HIRDETÉSI DIJAK:

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 10 szög 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltek.
 Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér díja előre fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BETEGR PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e 1-pot előreközlemények, előfizetések és hirdetések intőzendők.
 — Kéziratok nem adnak vissza. —

Vörösmarty.

Budapest, nov. 20.

Ünnepelni, jubilálni nagyon szeret és nagyon jól tud a mi lobbanó természetű nemzetünk. Csak némi alkalom kell rá s a feledés mohával eltakart névre megint friss koszorút fonunk és az alkalmiság örömeben újra föltámasztjuk a végkép eltemetett.

A ki hétköznapokon eszünkbe se jut: ünnepi sorban tömegek élére kerül, mint fölkapott jelszó s a méltatlanul mellőzött név diadalával arany betűiben ragyog.

Ime, az ország apraja-nagyja Vörösmarty Mihályt emlegeti mostan. Iskolákban, színházakban, uri körökben Vörösmarty emlékezetére szavalnak, énekelnek és pénz gyűjtetnek Vörösmarty Mihály szobrára.

És mindez első sorban mindenkiféle azért történik, mert a magyar nemzetnek ismét jubilálni van alkalmja: száz esztendeje annak, hogy Vörösmarty Mihály (1800. december 1-én) született.

A Szózat, a Főthi dal, a Vén cigány, a Szép Ilonka költője, a magyar költői nyelv megalkotója és mestere, a nemzeti költészet izríl-izre magyar lelkü fejedelme, a kinek fölséges lantján új élet kelt régi dicsőségük az égi homályból: az örökké való Vörösmarty Mihály 1855. óta kinn parhad a temetőben és a mai nemzedék már-már felejteti kezdte a mostani izlés szerint csöppet sem divatos költő-királyt.

Sokszor sirni szerettem volna annak a szomorú tapasztalásnak a révén, hogy Vörösmarty remek munkái a könyves polczokon porladoznak és a magyar nép, mely hálátlanul és hűtlenül elfordult a legszebben, legédesebben zengő, leg-hatalmasabban zugó költői nyelv csodás erejű mesterétől, csiptelepő cifenceknek, kuplégyártó komédiások diadalszekerét tolja.

De bármily sötéten gomolyogtak is a felhők a magyar költészet berkei fölött, én vak bizodalommal hittem, hogy lesz még egyszer ünnep a világon! Most szerte az országban elnémulnak a csörgősapkák és az áhitat hangján zeng minde-nütt Vörösmarty Mihály neve. Gyűlnek a fillérek,

a koronák, a kis és nagy összegek a magyar költőkirály szobrára; ezer, meg ezer ünnepi gyűlekezetben éneklék a Szózatot, szavalják Vörösmarty verseit és dicsőítik Vörösmarty költészetét.

Azonban ez még mindig nem az az ünnep, a melyről Vörösmarty Mihály jóslelte álmódott.

Vissza kell térnünk a Vörösmarty szelleméhez. Azokat az eszményeket kell ismét oltárainkra emelnünk, a melyekért Vörösmarty lelkesedett. A magyarság ősi földjeit kell újra fölszántanunk és bevetnünk a Vörösmarty eszméinek magvai-val. Akkor valószínű majd, a miről Vörösmarty apánk álmódott, hogy lesz még egyszer ünnep a világon! A szóvirágok közé, melyekkel az alkalmi ünneplők Vörösmarty nevét oly dusan koszoruzzák, fűzzük piros fonálnak azt a jó kívánságot, hogy ünnep is állandóan maradjon köztünk, ihlessen meg, tegyen jó magyarokká, nemzeti munkánk buzgó hőseivé a Vörösmarty költészetéből kisugárzó ősmagyar lélek.

Erre van föltéte sürgős szükségünk nekünk, a ránk virradó huszadik század magyarjainak, a kiket összezaggyáltak, sarkainkól kiforgattak, idegen istenek bálványképre efferdítettek a meg nem emészett nemzetközi határok.

Vörösmarty ünnepein buzgó imádság epe-dezzen százazrek ajkain azért, hogy megint a régi dicsőség szent zászlói lobogjanak küzdel-meink utján fejjünk fölött.

Isten segits, népeknek Istene! Add, hogy az a tűz, melyvel most Vörösmarty nevét övez-zük, ne muló szalmaláng legyen! Add, hogy Vörösmarty, a kinek költészetét az ünnepi alkalom dicsőséggel koszoruzza, időtlen időkön át, a hétköznapok szűrkeségében is igazán a miénk legyen és köztünk maradjon! Izlést, irányt, honszerelmet, magyar ajkon imádságot jelentsen mindhalálig Vörösmarty Mihály neve.

Rudnyánszky Gyula.

A delamerikai kivándorlás megakadályozása czél-jából a m. kir. belügyminiszter elrendelte, hogy nyil-vánosságra hozassék a kivándorlottaknak szomorú hely-zetét feltüntető értesítés, mely a delamerikai saop-aoloi osztrák-magyar konzultól érkezett a közös külügy-miszteriumhoz. A saop-aoloi osztrák-magyar konzul a közös hadügyminiszter által közölt újabb jelentésében valóban megrendítő képet adja azon állapotnak, melybe

oda kivándorolt honfitársaink jutottak. Ezen szerencsét-lenek a „Ligure Americana”, vagy „Ligure Brasiliane” nevezetű olasz hajózási vállalat lelketlen ügynökei által azon hazug ígéréssel, hogy ott az államtól földeket, nagyobb mennyiségű szarvasmarhát s más háziállato-kat, jelentékeny mennyiségű szeszamarkot stb. stb. fog-nak kapni, elcsábítottán, csak magerközössükör tudtak meg, hogy sem földet, sem a többi ígert kedvezményt egyáltalán nem kapják meg, hanem legfeljebb mint napszámoknak kell a kávéültetvényeken dolgozniok, de meg ilyen napszámhoz sem igen tudnak jutni; látva csalódásukat a szerencsétlen kivándorlottak, azonnal hazá kívántak térni és összetett kézzel kérészt a konzult, hogy azonnali szállíttassa őket haza. A konzulnak ezen kérélem teljesítése azonban májában nem állván, egy részök kénytelen volt napszámába állani. A szokatlan életmód és éghajlat mellett azonban, mihez még a nyelvbéli nehézségek járulnak, azt eredményezte, hogy ezen bevándorlottak teljesen elzűltek, mindenikből kifosztva, ehhez és rongyosan kisebb-nagyobb csoportokban kóborolnak az ország belsejében, a nők erkölcsé-telen életmódra adják magokat, gyermekeiket elhagyják, kiket azután az illetvényesek vesznek magukhoz, hogy belőlük olesó munkacérot nyerjenek. Ily körülmények között az államkormányra és a hatóságokra azon fel-adat hárul, hogy a magyar állampolgárokat, kik minden felvilágosítás és lebeszélés dacára a esalfta igéretetkő, elvakítva Braziliába, vagy más delamerikai állambal melyben a viszonyok velt értesítés szerint szintén ilyen kedvezőtlenek, kivándorolni készűlenek s így előre lát-hatólag biztos romlásnak néznek eléje, ettől minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel visszatartsák. — Ezenföveg a belügyminiszter elrendelte, hogy a ható-ságok a Del-Amerikába kivándorolni akarók részére utleveleket ajánlatba ne hozzanak.

Az állami és községi népiszkolák vagyon- és pénz-kezelésének felügyelete szempontjából a m. kir. belügy-miniszter 79602. sz. alatt valamennyi vármegye törvény-hatóságához — a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterrel egyetértőleg — kibocsátott körrendeletével elrendelte, hogy azon községekben, melyekben községi, vagy állami kisdodóvó intézet, vagy népiszkola van, a helyszíni vizsgálatot terjesztő járási főszolgabíró, vala-mint mindazon esetekben, a midőn a törvényhatóságí számviteli közegek valamely községben helyszíni vizsgálatot tartanak, eljárásukat az illető községben létező községi és állami kisdodóvó intézetek és népis-kolák vagyon- és pénzkezelésének és számvitelének megvizsgálására is terjessék ki és ezen vizsgálat ered-ményét, az észlelt szabálytalanságok pótlása iránt adott utmutatásait is a vizsgálati jegyzőkönyvbe foglalják bele. Ezen vizsgálat keretében különös gond és figye-lem fordítandó a községi iskolai alapvagyon telekknönyvi állapotára, annak feltárára, kezelésére és számadására. A vizsgálatnál netalán szükségesség mutatkozó szakszerű közreműködés biztosítása szempontjából egyttal meg-hagyta a miniszter, hogy a kérdéses vizsgálatok határ-napjai a kir. tanfelügyelővel mindig elve közöltessenek.

Világnapló.

Vezeti: **Lakó Sámuel.**

Rettenetes szenzációja a hétnek a szatmári ki-végzés. Egy előkelő szatmármegyei földbirtokos, Pap Béla egy esztendővel ezelőt megfölteve juhászával Zsoldies Mihálylyal az öcsését, Pap Elemér tanulóit, hogy ő örökölje atyja egész földbirtokát. A szatmári törvényszék halálra ítélte Zsoldies Mihály juhászt és Pap Béla földbirtokost is. A kuria az ítéletet helyben-hagyta s ő felsége kegyelme sem terjedt ki a bujtoga-tóra, csupán Zsoldiesnak irgalmazott. Pap Bélan esit-törtökön végre is hajították az ítéletet s a szatmári tör-vényszék udvarán felakasztotta Bali Mihály Faddon lakó hóhér. — Ember életéről levén szó, meg kell emle-tenünk, hogy Miklós orosz czár nagy beteges felszök Livádiában s noha orvosai hastífuszt mondanak a bet-teg-ségre, a külföldi lapok azt állítják, hogy a nihilisták megmérgezték. Akármint álljon a dolog, a czár életben-maradása rendkívül kétséges. — Boroszóban mereny-letet követtek el Vilmos német császár ellen is. Egy örült asszony a város közt kocskázó császár után este-re fent ballat hajított. A balla azonban szerencsére csak a kocii hátulso részét érte s így semmi nagyobb baj nem történt. A merénylő asszonyt Schunpfa Zsófiának hívják s anarkista. — Mig ezek szomorú szenzációja a hétnek, annál örövendesebb, hogy Budapest mellett letették az első magyar tudóvész-szatorium alapkövét. Korányi Frigyes, a budapesti tudomány-egyletem jeles tanára egy pár évvel ezelőt indította meg s mozgalmat s az ige testvé vált. Az alapkövető-ünnepély Fnyes ünnepség között folyt le s jelen volt azon József fő-hercegen és a kormány összes tagjain kívül közle-tűnknek csaknem minden kitűnője. Nem kevésbé kisebb jelentőségű az a két ünnepély sem, melyek egyike szintén Budapestben, másika pedig Temesváron folyt le. A budapesti kereskedelmi és iparkamara jubi-leumi ünnepélyt ilt s egyezkedésint részleteit is tar-tott. Diszes új palotát épített, melynek átveteli ünne-pélyén szintén jelen volt az egész magyar kormány. Temesváron Hegedűs miniszter jelenlétében pedig egy új állami fa- és fémipari szakiskola nyílt meg, hogy újabb diadalát hirdesse a fejlődő magyar iparnak és újabb erőssége legyen a felvidéken a magyarosodás-nak. Ugyancsak e héten folyt le a fővárosban az orszá-gos katolikus nagygyűlés Zichy János gróf elnöklöte alatt. Ezenkívül a katolikus hitelszövetkezetek országos értekezlete, melyeknek élén Zichy Aladár gróf áll. — Krüger, a burok agy elnöke megerkezett Európába s Franciaországban Marsell városában szállott partra, hol a szabadságrt lelkesűlő francziák óriási diadallal fo-gadták A képviselőháznak is nagy eseményei voltak e héten. Nem csupán az, hogy a trónörökös házasásgának beczikkelyezéséről szóló törvényt részleteiben is elfo-gadta ugy a képviselőház, mint a főrendek. Hanem igen nevezetes eseménye az, hogy a negyedik ülészekot bezárta a király s megnyitotta az utolsó, az ötödiket. Ennek az ülészeknak egyetlen teendője a költségvétés megszavazása s a mint ezt bevégzik, talán már a kora tavasszal megkezdődnek az új választások. A kina haboru szakadatlanul folyik s ismét zavaros hírek ér-keznek onnan. Mig ugyanis Kwangszu császár újabb komolyon igéri, hogy a főbűnösöket szigoruan megbün-teti s minden feltétel alatt a békét oajítja, másfelől szorgalmasan gyűjti a csapatokat s újabbán ismét egy

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRSZÁJA.

Erzsébet királyné emlékezete

— Irta: **Dr Szilágyi Albert.** —

(A „Székely-Udvarhely” eredeti társzaja).

Egykoron, az ó-korban istenné avatták azokat, kik jöltevoi voltak az emberiségnek; Herakles a sár-kány-, Theseus a rablóító s sok más hős halhatatlan-ságot nyert az Olymposban és a háládatos utókor em-lekezetében. De nemcsak az ó-ko- rólta le ilyenképen haláját azok iránt, kik élők s tetteikkel tündökölő példák-ként ragyogtak embertársaik előtt, megtették azt a középkor emberei is. Csakhogy szeretetökkel, a vallási hiedelmek hatása alatt, mely a középkort kizárólag jellemezte, nem felistenekké, de szentekké avatták drága kegyelűjeiket, kik még haláluk után is szószólói az em-bereknek az Urnak számolya előtt. A végtelen szeretet, melyet ezen dicsőített szellemek kartársaik iránt táplál-tak, még a siron túl is hatott s oltalmul szolgált a jámbor hívőknek, kik imájukkal feléjük fordultak.

A nagy emberek ezen kultusza a mi korunkban csak a kifejezésben öltött más színt, de lényegében, határtalan szeretetűnkkel ugyanazon érzelem maradt, mely az ó-korban az istenítésre, a középkorban a szentelavatásra vezetett. Mi is emelünk oltárokat ked-veseinknek, mi is fordulunk kegyelettel emlékökhöz s bánatos szízzel adozunk könyveinkkel azon nagyjaink emlékének, kik életükkel, nemes példájokkal, tiszta, moesoktalan erényekkel kiérdemelték az utókor haláját.

Ime boldogult Erzsébet királynékné kegyeletének évfordulója! Jöllehet, szeretett királyunk elhunyt hitve-sének emléke folyton el a kortársak szízzében, kik elég boldogok voltak erényeinek fényét közvetlenül bámulni; ezen nap hivata egy egész nemzet lelkét a legkülönb-özöb érzelmekekkel előlténi.

Valamint az anya örök távozása a szeretett esa-ládi körből mély irt s fagyos hideget hagy maga után, mert a nap, mely a család egét jöltevo melegével el-árasztotta, eltűnt s a családtagok elnémultak, fázza, dideregve mereztik kirszt szeméiket azon hely felé, melyen a boldogult osztotta jöltevényeit, ily bánatot érezünk mi is szízzekben, midőn Erzsébet királynékné

vesztéségre emlékezünk. És ezen napon eszünkbe jutnak a boldogult királyasszony tündökölő erényei, me-lyeket nemes szízzében rejtett, eszünkbe mindazon ér-demeit, melyeket drága hazánk körülöszerezett, de egyttal mindazon egétoer szenvedés és fájdalom is, mely még életében a vértanuk töviskoszoruját vontá homloka körül.

Felejthetetlen Erzsébet királynékné idegen földről szakadt virág; ezen virág e honban lelte melegágyát, e földön nyílt meg oly erények pompájában, melyek még a siron túl is áldással hatnak azon nemzet szízzére, mely annyira szerette!

Bajorország, honnan egykor e hon igazi megalapí-tója Szent István hozta hozzá méltó életpárját, a ke-reszténységért nagy érdemeket szerzett Gizellát, Ba-jorország nevelte felejthetetlen Erzsébetűnket is. A szerénység-, egyszerűségben nevelkedett ártalann 16 éves leánybimbó még alig nyílt meg hajadónná, midőn egy napon a dalás ifju Ferencz József meglátta s megszerette. Mikor nagyönje Zsófia királyi hercegnő által értesült, hogy a hatalmas uralkodó őt akarja nőül venni, csodálkozva felkiáltott: „Ez lehetetlen, hisz én csak igyentelen teremtés vagyok”.

Midőn Gizella jött Szent Istvánhoz, komoly és nehéz feladat várt a királyi párra. Ki kellett békíteni Európát a magyarokkal s meg kellett dönteni a hazai istenek oltárait, melyeken szeretettel csüngött a nem-zetnek nagyrésze. És valamint Gizellát a hazába érke-zésekor a világot megszabadító kereszténység hajnal-hasadása követte, ugy Erzsébet királyasszony első meg-jelenése is hazánkban egy boldogító kor pilymalla-sává lett. Mert a fiatal királynő csakhamar megértette e nemzetet; finom női érzésével behatolt a magyar nép szízzébe, felismerte loyális, büszke jellemét s lelkesedő odaadását — és megszerette. És ezen pillanattól fogva hazánk sorsa s jövője is jobbra fordult. Mert a rideg politikába beleszóltott egy szerető szízznek büvös hangja, mely az önkénynek, a szigorznak és a parancsnak érezes pánthait megolvasztotta s helyébe a szeretettel helyezte. És megtörtént a kibékülés király és nemzet között; ezen kibékülést, az 1867-iki kiegyezést Magyarország italan még inkább közsőni Erzsébet királyasszony véd-angyalának, mint a politikai viszonyok kényyszerűségének.

Valóban igazat mondott királyunk, midőn meg-dicsőült Királynéknérol azt mondta: „Sirathajlak a ma-gyarok Erzsébetet, mert benne legnagyobb pártfogójukat vesztették”.

Erzsébetűnk hazánk iránt való szeretetének még másképen is adott kifejezést. Már regóta történt, hogy koronás fejedelmek hazánk nyelvén szóltak a nem-zetnek; a nemes királyné itt is megmutatta a magyar népnek, mennyire szereti, midőn megtanulta nyelvét s az édes nemzeti hangokon tolmácsolta királyi s anyai érzelmét.

A legelőnkebben érdeklőjött függetlenségű harezunk minden részlete iránt. Fennkölt gondolkodását a legne-mesebben jellemzik azon ritka szép szavai, melyeket Horváth Mihály történetíróhoz, mint a kitől az egész tény körülményeire nézve felvilágosításokat kért, inté-zett: „En a leplezetlen történelmi igazságot keresem, azért elvárom, hogy felelete teljesen őszinte lesz, annál is inkább, mert hiszen abban az időben még nem is voltam a dynastia tagja, ferjem nevében pedig, a ki ugyszólván gyermekifju volt még akkor, sok olyasmit követtek el, a mi, hogy megtörtént, ő fájjalja legjobban. Higye el, ha tehetségűnkben állna, ferjem és én vol-nék az első, kik Batthyány Lajost és az aradi vértan-ukat életre ébresztenék”. Talpig magyar lett egészen a magyar szabadságharez nagy gondolatában.

De nemcsak örömlünkben osztozkodott felejthetel-ten Erzsébetűnk, hanem bánatunkban is. Mert midőn a „nemzet bölcsé” ott feküdt halálos ágyán, a magyar királyné személyesen helyezett koszorút az elhunyt Deák Ferencz ravatalára és az az ima, melyet ott elrebegett, egybeolvadt a magyar nép fölhaszával, egybeolvadt mint elszakíthatatlan szent kötelek.

De a sors kegyetlen csapást mért ezen nemes lélekre, mely szerető szízzébe nemesek családját, de nemzetűnket is foglalta. Egyetlen fia, népeknek reménye, szüleinek büszkesége sirba szállt; mintha az istenek irigyelték volna a szülők boldogságát, a népek remé-nyeit! Érezte a csapást, érezte azt a szerető anya tel-jes erejével, de lelke, habár halálosan sújtva, nem gon-dolt magára, hanem arra, kit ezen csapás ép oly

sulyosan ért, szeretett királyi ferjére. Ezt kellett meg-vigasztalnia, ezt felelmeini „Légy erős, élned kell né-peid javára” — szól oda őz királyunknak. Erzsébetűnk erős lelkének ezen nemes vonását megvilágítják a ki-rálynak a gyászoló magyar nép küldötteizhez intézett következő szavai: „Hogy e nehéz napokban menyit köszönhetek az én szeretett nőmnek, hogy mily erős támaszom volt, azt le nem írhatom, ki nem mondha-tom. Nem tudok eléggé hálát adni az égnek, hogy ilyen élettársat adott nekem. Mondják el, azt Önök otthon; minél szélesebb körben terjesztik el, annál több kö-szönettel tartozom érte”. A temetés után összereszkadt a hőslékkü nő; fiának elvesztése adta meg neki a ha-lálos döfést. És a szent mátyr, fenséges asszonyunk, a ki nekünk új tavaszt hozott, a kinek nyomában a boldogság virult a haza román és bérczén, bolyongva járta be a világot. Mint a mythos Ceres istennője, ki-nek lába nyomán egykor az emberi élet örök áldása sarjadzott, a végzet sújtó kezétől üzve, jajveszékeles között kereste gyermekét, futott a végtelenbe, örök fájdalom, örök gyászta végtelenjébe. Vég-re ott, Hel-veczia szabad földjén megtalálta nyugodalma, egyesült fiával ott fenn az égben. Az ő szízzébe, az ő nagybeteg szízzébe furódott a gyilkos tör!

De csak halandó porhüvelyé tünt el közülünk; valamint a görög mythos hósei földi pályájuk után az Olymposban honolnak és a halandók isteni tisztelettel emlékeznek meg róluk, ugy nekünk is Erzsébet kirá-lynőnk nem halt meg; végtelen szeretete nemzetűnk iránt, erényeinek dicsőfnye, a hitvesi, anyai s női éré-nyek emlékezte örökké fognak élni szízzekben; ott építünk oltárt, ott adozunk kegyelettel, szeretettel em-lékének s nem felejtünk, mivel tartozunk ezen jóságos nemtőnek, ki habár idegen földről szakadt ide: a mi én k lett, miénk egészen, mi én k szízzével, lelkével és ha-tártalan szeretetével. Mi tőlünk tanulják meg a későbbi nemzedékek is, hogy milyen helyet foglalt el Erzsébet a magyarok szízzében, milyen női, királyi s emberi tu-lajdonságokkal hatott kortársaira s méltán kiérdemelte a Pantheon, a Pantheon minden magyar szízzében s a Pantheon jövo századok kegyeletében!

23 ezer emberből álló hadosztályt helyezett el Csiki tartomány határszélén. — E héten volt Erzsébet napja is, melyet minden évben hálaadással ünnepeltünk, királyi méltóságú beszédet mondott Belle László, a vármegyei általános tanító-egylet dékánja Székely-Keresztúr, hol a napokban tartották tanítóink 26-ik rendes közgyűlését.

Közmívelődés.

A tanító és a mat társadalom.

Mindenki figyelmére érdemes, fontos kijelentéseket tartalmazó, meglepő közvelenséggel megírt elnöki megnyitói beszédet mondott Belle László, a vármegyei általános tanító-egylet dékánja Székely-Keresztúr, hol a napokban tartották tanítóink 26-ik rendes közgyűlését.

A tartalmas beszédet általános közérdeklődéssel fogva, szívesen hallgattuk meg.

Tisztelt közgyűlés!

Milyen tisztelt vendégeink!

Kedves pályatársaim!

Valahányszor mi összegyűlünk s én ezen megtisztelt helyet elfoglalom, mindig ezer meg ezer gondolat cikázik át agyamon, ezer meg ezer mondanivaló lép ajkaimra s én azok közül vajmi keveset vajkimig tudok elmondani!

Az együttléti fölötti öröm késztet előlköbe támi a pályámon észlelt és érzett kellemes és kellemetlen tapasztalataimat, a munkáim teljesítése közben előforduló számtalan akadály észlelése késztet figyelmeztetni titeket azoknak elkerülhetőségére, legyőzhetőségére. Szeretném közölni veletek a pályámon élvezhető minden örömeimet, minden aggodalmaimat, fájdalmaimat, kellemes és kellemetlen tapasztalataimat, tudva azt, hogy csak akkor valódi örömeink, ha az azokkal is megoszthatjuk, a kik minket megértenek s a nehézségeken sokkal könnyebben diadalmaskodhatunk, ha azokra egymást figyelmeztetjük s vállvetve küzdünk ellenük.

Minden közpályán működő emberek teendőit meg lehet határozni, körül lehet írni, a miként való teljesítésre utasításokat lehet adni; de a mi teendőink meg nem határozhatók, körül nem írhatók; más tisztviselők számban mulathatják ki, hogy mennyit és okmányokkal, hogy miként végezték; mi ezt nem tehetjük; más tisztviselő, ha hivatalos idejét a hivatalos helyiségben eltöltötte, nyugodtan mehet ebédelni, vacsorázni, de mi még az iskola küszöbén kívül sem lehetünk nyugodtan, hisz ezer munka vár azonkívül is reánk, mi még azon kívül sem tudunk teendőink gondjaitól szabadulni; nekünk, mint a jó kertésznek, folytonosan figyelemmel kell kísérnünk a gondjainkra, bizonytalan eseményeket, mert nem tudjuk, mikor és honnan jöhet veszély, mely munkánk eredményét kockáztathatja, sőt meg is semmisítheti.

Hogy némileg szemléltethető tegyem a mi teendőink sokféleségét, a kertészetről felvett hasonlat mellett maradok. A kertész az ő virágait, oltványait védi magán, a növényen kinöhető vad hajtásoktól, védi a körülötte felburjánzó gyomoktól, védi a gyökereket megtámadó férgek, rovaroktól; figyelemmel van arra, hogy egyik ápriljának sok, másiknak kevesebb nedvességre van szüksége; egyik nagy meleg, másik kevesebb napfényt kíván; egyik a kövér, másik a sovány talajban díszlik szebben, dúsabban.

Nekünk védeni kell tanítványainkat a lelkiükből kinöhető vadhajtásoktól, védeni a környezetükben felburjánzó gyomoktól s védeni a hatáskörünkön kívül álló veszedelmes erkölcsi férgek, rovaroktól; nekünk meg kell figyelnünk, hogy melyik tanítványunk képes megemészteni több, melyik kevesebb szellemi táplálékot; melyiket kell szeretetünkkel nagyobb mértékben öveznünk, melyiket tántoríthat el a helyes iránytól éppen szeretetünkben való tulságosság miatt; melyiket kell szigorúbb, melyiket enyhébb bánásmódban részesítenünk.

Ime a kertész és a mi munkánk közti hasonlóság, de lássuk a különbséget is. A kertész eseményét mindig körülötte vannak, azokat állandóan figyelemmel kísérheti; mi csak a tanítási idő alatt vagyunk tanítványainkkal. A kertész, ha látja, hogy valamelyik eseménye rossz környezetben, vagy nem alkalmas talajban van, más helyre viszi; ha veszi észre, hogy ápriljait vész fenyegeti, előre biztos menhelyre viszi; ha azt látja, hogy a nap forró sugarai árthatnak neki, elzárja tőle; ha a dér fenyegeti, védő takaróval látja el azokat. Mi a mi eseményeinkkel ezeket mind nem tehetjük. A kertész virágokat, fakat nevel, mi embereket nevelünk. Embert nevelni! Szorgalmas, takarékos, hitéhez, hazájához minden körülmények között hű, tántoríthatatlan, jellemes, becsület- és tisztességtudó, szóval egész emberrel, ez a mi feladatunk.

Mily nehéz a kertész munkája, ha rossz a talaj, melybe növényeit kell ültetnie, ha kedvezőtlen az időjárás, szóval: ha munkájában a külső körülmények hátrálják; mennyivel nehezebb embert nevelni, ha romlásnak indul, vagy éppen romlott a társadalom, a honnan mi növényeinket kapjuk! De a kertésznek módjában áll a talajt javítani; ő a kedvezőtlen időjárás ellen az üvegház védő falai közé helyezi el eseményét és mi mit tehetünk a hatáskörünkön kívül álló ezer akadály legyőzésére? Megoldalmazhatjuk-e tanítványainkat a kedvezőtlen körülmények káros hatásaitól? Képesek vagyunk-e a társadalomnak „megálljt” kiáltani, ha látjuk, hogy az erkölcsi romlás utjára tévedt? Vagy képesek vagyunk-e bár arra, hogy tanítványaink szívét a légtörést megöltő miazmáktól megóvjuk? Fajdalom, még nem! Igen sokszor a mi tiltó szavunk csak gonykacajt idéz elő, a mi erőlködésünk csak Don

Quischott-féle viaskodásnak tűnik fel az érdekelt előtt. Sőt ha nem alkalmazkodunk a klikknek, a jelszók hangzókató kiadásához, ha nem járjuk az ók táncukat, vagy ha éppen ellent merünk mondani nekik: ezer veszély zúdul ránk. A gyanúsítás, a rágalmozás, a fel-sőbbbség előtt való vadaskodás, személyiségünk, munkáságunk kisebbitése s Isten tudja még mifele utja és módja az utálatos ártalomnak támad ellenünk!

Tisztelt közgyűlés! A mi összegyűvelünk főzélja az, hogy közöljük egymással uvelői ténykedésünk közben szerzett kellemes és kellemetlen tapasztalatainkat, figyelmeztessük egymást a munkánk teljesítése közben tapasztalt nehézségekre s a gyakorlat terén szerzett ismereteinket egymással közölve, oktassuk egymást, hogy a reánk bízott nagy feladatokat minél eredményesebben, minél sikeresebben oldhassuk meg s egyszerűsággal könyveljünk is a minduntalan előtérbe törnyosuló nehézségeken. Nem az üres elméletek tárházából kell nekünk egymást ily alkalmakkor táplálnunk, hanem a gyakorlati élet termékeny fájáról szedett friss gyümölcsökkel kell egymásnak kedveskednünk. Elméletos zozimák gyártásával hadd foglalkozzanak az elméletek emberei, kik ráérnek arra, hogy a mit ma egykepen csináltak, holnap másképp csinálják, kiknek van alkalmuk a ma el nem végzett munkát holnap végezni el, kik sok és megbecsülhetetlen hasznót és szolgáltatást tesznek az emberiségnek azzal, ha helyes és igaz tetteiket állítanak fel, de keveset ártnak, ha valótlán és helytelen fel-fedezőkkel boldogítják az emberiséget, mert a jó és igaz előbb-utóbb diadala jut, a téves vagy helytelen pedig hamar letűnik a napirendről. Mi a mit egyszer megcsináltunk, aligha vissza tudjuk csinálni; a mit ma elmulasztottunk, holnap nehezen tudjuk kipótolni; nekünk mindenik nap feladatát becsülettel kell elvégeznünk, mert mulasztásainkkal nemzedékeknek okozunk kipotolhatatlan károkat. Éppen azért szálljunk alá az elméletek magas legkőréből a mindennapi élet apró teendői közé s vezessük azokat lelkiismeretesen, pontosan. Foglalkozzunk az elméletekkel is, de ne azért, hogy számukat szaporítsuk, hanem azért, hogy követ-hessük Pál apostol ezen bölcs tanácsát: „Mindenedet megvizsgáljatok s a mi jó, azt megtartsátok”. Hogy magamat világosabban fejtszem ki: a mi célunk, feladatunk nem az elméletek gyártása, hanem a helyes elméletek alkalmazása, forgalomba hozása; az előbbi cél felé kell törekednünk otthon, munkakörünkben, az utóbbi felé itt, gyűléseinkben.

(Vége köv.)

Vidéki levél.

Édes szerkesztő barátom!

Engedd meg, hogy becses lapodból egy kis teret igénybe vegyek s referáljak az udvarhelyi Dávid Ferencz fiók-egylet f. hó 15-én Reesenyeden tartott öszi közgyűléséről, melyre a tagok és a közönség a szomszédos községekből szép számmal összegyűltek. Nincs igen nagy kedvem ugyan tádosításokat írni, mert ez háladatlan téma s nem egyszer részrehajlással vádolhatik az ember; de mert ezt tennem lapoddal szemben föltelességem s másfelől a mi, unitáriusok dolgainról oly szükön szokott megemlékezni a sajtó, pedig a nagy „recepta religio” között, ha számunk nem sok is, hasznos munkát végzünk mi is — ime adom a reesenyédi közgyűlésről szóló tudósítástomat.

A közgyűlés istentisztelettel kezdődött, melyen a gyülekezet „E szent napon örvendezzünk” éneke s a reesenyédi egyes dalkör „Oh jöjj az urnak házába” precízül előadott darabja után szép imát mondott Péter Sándor városfalvi pap. Sándor Gergely derzi lelkész, egyh. elnök emelkedett szemlélő, lelkes megnyitójá méltán sorozatik az előző közgyűléseken elmondott beszédeikhez. E beszédben felsorolva láttuk a század utolsó éveinek amaz eseményei is, melyet a historikus bővebben írhat meg, de hűségesebben nem. Kriza Sándor h.almási ig.-tanító olvasott fel ezután „Vallásos oktatás az elemi népiskolában” cziműt. A kik Kriza működését ismerjük, előre kölc-sönözhetünk e derék fel-olvasásáért üdvözlötünk, mert ennek képesen egy terjedelmes kötetet is nyújtott be vezérkönyvvil a vallásosok-tatáshoz. Egyháznakban rég érzett hiányt pótol e mű, ha nem marad továbbá is a munkás tanító barátunk írásztaláiban. Kisgyörgy Bertla vargasi tanítónő szavaiat következett most, Tópa „Cservena hora” szép legendáját szavalla szöveggel, tudással, igazi érzéssel, találó színezéssel. Sándor Mariska Várady Antal „Judás”-át adta elő művészi sikerrel. Valóban e két szavaltat hatása alatt a költészet fenséges régiójában éreztük magunkat, hol szebb a világ s hol iskolázott női szép hangokban az angyali kar zenéjét élvezhettük. Bár taps és éljenzés viharát visszhangozta a templom boltozete, mégis kevés volt ez az entusiasmushoz, melynek ölebe ragadott e két szavaltat. Dombi János h.-szentmártoni lelkész néhai Máté Sándor városfalvi pap felett tartott emlékbeszédet találó és megható vonásokban. A gyászbeszéd hangulata párhuzamosnak tetszett a természeti haldozással, melyből minden jelenet minket is figyelmeztetett: „memento mori!” A kedves emlékü kartárs pihenjen békén a városfalvi temetőben, hová szereteti közül a kíméletlen halál után többeket küldött örökös társul. Az elnöki zárzó elhangzott s el a korusról a reesenyédi dalkör — melynek énekszámai tölték be a közöket — harmonikus éneke, a megürlt templomot „bekulcsolta” a harangozó.

Ne hidd azonban, hogy most már terített asztalokhoz ültünk, habár d. u. 2 volt is az óra; nem, az iskolába mentünk megtartani a közgyűlés finanszális részét, mely már prózáiból ugyan, de hiszen e nélkül nem lehetséges még a legáltalánosabb társulat létezése is.

Az elnöki megnyitót után elhatározott, hogy a mult közgyűlés j.-könyvét a választmány hitelesítse.

Pál Ferencz pénztárnok számadása hitelesítésére Tibalt József és e sorok írja küldettek ki. Kriza benyújtott vezérkönyvének megbíráásával és jelentéstétellel Ajtai János, Demeter Dénes, Pál Ferencz lelkészek, Tarcsfalvi Albert és Györfi István tanítók bizattak meg Jövő közgyűlés május hó folyamán és pedig a vargasi egy-házközösség kebelében fog megtartatni.

Három felé járt az óra, a midőn a papi lakáson ebédhez ülhetünk, hol az izletes emni és inni valókön kívül élveztünk egy csomó jól sikerült pohárköszöntőt. Ezekről azonban nem szölok, ha gyönyörködni akarsz, szivesen látunk tégedet is a májusi közgyűlésre.

H.-Karcsonfalva, 1900. nov. 16-án.

Demeter Dénes.

Irodalom.

A nemes családok könyvéről a Budapesti Napló e hó 19-iki 318. számában következőket írja: „Udvarhelyvármegye nemes családjai. Szerkesztette Pálmai József, előszóval ellátta gróf Lázár Ádám, Udvarhelyvármegye főjegyzője. Nagy fáradsággal és gond- dal gyűjtötte egybe Pálmai a régi okmányokat s ha nem is sikerült tökéletes művet alkotnia, az nem rajta mult, hanem hazánk gyakran viharos multján, amelynek folyamán számtalan nagybecsű okmány, gyakran egész levéltárak váltak a pusztító zsoldosok martalékává. A mű az 1806-iki udvarhelyszéki ösziarások, a leghi- telesebb források nyomán készült s a székyei nemesség régi felosztása szerinti valamennyi főrendi, löfé és gyalogos vagy darabanc-családok okmá- nyait feltárja. A külsőleg is díszes kiállí- tásu, nyegredt alaku díszmunka Székely-Udvar- helyt jelent meg és Betegh Pál könyvnyomdai műinté- zete állította elő.”

Attila csatája. Még a föld képe is megváltozott azóta, hogy a nagy hun király lábától dobbant meg, de az emberi szív keveset változott, s ma is feldobog az ő nevére. Költők és tudósok véle foglalkoznak, öreg emberek róla mesélnek, festők újra meg újra vásznaikra hívják a jelenetet, midőn a nagy hun király szekérvárába zárkózott a furca nevű gót és római királyok, hadvezé- rek elől. Catalaunnál áradt az a vérpatak, mely Isten ostarát is barlangjába szorította, visszazúzte szekérvárába. „Mint a vadász szelbette oroszlan, össze-vissza futkos barlangjában anélkül, hogy ki merne rontani s megre- miti a vidéket ordításával, akként rettegte győzőit szekérvára közepéből a kevély hun király” — írta Jordanis. Nyergéből mágyát rakatott maga alá, hogy felgyújtsa, elégesse vele magát, ha minden elkeszede. Nem vészett el. Tulélt veszteségét, hogy lakodalmá éjjelen saját vérebe fulljon. A régi hasonlat a tölgyudár- ról, melyet a vihar nem bír kisavarni, de a szű meg- öröl, Akhillesről, aki egy csöpp helyen sebhét volt; hiszen ember volt, nem lehetett halhatatlan. Attila is elpusztult.

És a világ négy sarka megrezketett belé,
A csillagok ijedten futkostak lefelé...

A kard, mely országokat tett tönkre, szétlört. Muzeumtárgy lett. A nagy név a multé, a történelem, mely nagy példákért vissza száll hozzá, midőn Napoleon- nak keres elődöket.

Történelmet érdekesen és szépen írta meg dr. Borovszky Samu, jeles író és akadémikus, a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 80. füzetében.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marezali Henrik, egyetemi tanár, a IV. kötet szerzője dr. Borovszky Samu. Egy-egy kötet ára díszes felbörkötésben 16 ko- rona; füzetként is kapható 60 fillérrel. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Réval Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

Ráth Mór kiadása Budapest, Gizella-tér (Haas-pa- lota) Benvenuto Cellini önéletrajza. Olaszból fordította Bianchi, Camerini, Goethe és mások kiadásai után jegy- zetekkel ellátta Szana Tamás. Diszkiadás számos mű- melléklettel két kötet. Füzve 5 K, két diszkötésben 10 K. Benvenuto Cellini „Vita”-ja egyike az olasz irodalom leg-többiször emlegetett s legnépszerűbb műveinek. Az olasz kritikusok a remekművek közé so ozzák; de nem- csak Olaszországban, hanem a világ minden műveltebb nemzeténél akadnak csodálói. Többiszörösen lefordítják s fényes kiadásokat rendeznek belőle. Ezt a maga ne- mében páratlan emlékiratot, melyről Horace Walpole azt mondja, hogy minden regénynél mulatságosabb és melynek saját fordítását a nagy Goethe összes munkáiba is fölveti, mutatja be minden kihagyás és esonkítás nélkül a magyar közönségnek Ráth Mór könyvkiadó. A Goethe fordítása csonka kézirat után készült. Kapható a Székely-Udvarhely kiadóhivatalában.

Háztartás.

Egyes háztartási szükségletek árai (Gál János nagy- kereskedő heti jelentése a „Székely-Udvarhely” számára). — Aradilisztek 100 kilónként: 0—27-80 1—26-60 2—25-40. 3—24-40. 4—23-40 5—22-40. 6—21-40 7—18-60. — Czukor süvegeben kg. 94 fillér, 1 kg. 96 fill. □ czukor nagyban kg. 96 fill. 1 kg. 1-04. — Kávék kg. 2-20—4-80-ig — Rizs kg. 30—64 fillérig. — Király- és árpakása 0—68 fillérig — Dára 30 fillér — Budapesti köles kása 1 kg. 30 fillér. — Tengeri (törökbuza) 20 lit. 1-80. — Stearin gertya (aszalt) esomagnként 52—88 fillérig. — Hájszir hordónként 124—1 kg. 1-30. — Petróleum (brassói) 1-a hordónként 38-50 fillér, kevesebb vételnél 39-50. 1 kanna nafta 17-00. — E c t s z e s z nagyban 100 kg 76-00, kisebb meny- nyiségben 80, 88, 90, 1— Szappanok 24—26 fillérig rudankint.

Különfélék.

— Erzsébet királyné asszonyunk áldott emlékének kegyeletes szép ünnepségeken áldoztak vármegyeszerte egyházas, testületek és iskolák s ezek kebelében a nagyközönség. E hó 18-án a helybeli ev. ref. kollegium ifjúsága és tanártestülete; Homoród-Karcsonfalván az unitár. egyházas rendezte megható emlékünnepsége- ket. Ez utóbbi helyen a polgári zenekar gyászindult játszott s megjelentek a tűzoltók, képviselők és az is- kolás gyermekek. Az imát és beszédet Demeter Dénes mondotta. Nőbizottság alakult, a mely gyűjtést rendez az Erzsébet-térn felállítandó emlékre. — Másnap vá- rosunkban a plébánia-templomban tartott requiemem Hollak Arthur főispánunkkal élén a helybeli összes tisztviselők és testületek részt vettek. Az állami kir. főreáliskolában is gazdag műsorú gyászünnepélyt ren- deztek. Ének-duett volt zenekar kíséretével. Horváth Rezső szavalt. Szilágyi Albert dr. a lapunk más helyén közölt emlékbeszédet elmondotta és végül énekelte az ifj. ének- kar. — A helybeli áll. ipari szakiskolában beszédet Spaller József tanár mondott. Az ifjúság gyászalt ének- tel. „Erzsébet királyné életrajza” cím alatt Jakabffy József IV. éves növendék olvasott föl. Volt meg két szépen sikerült alkalmi szavaltat. Az ünnepélyt a Hymnus éneklése zárta be. — A helybeli közszéki- jegy iskolában a növendékek igen sikerült szavaltokat és énekeket adtak elő. Korté sz. Albert mellátta az ün- nepély jelentőségét és Lázár József befejező beszédet tartott. Közben Göcsei László elszavalt Kertész Albert- nek ez alkalomra írt következőket verset:

Gyászolj magyar! Könyvez hazánk!
Nincs királynék, nincsen anyánk!
Nemzetünknek szent halványát
Elvesztettük, árvaq vagyunk.
Sirassátok nagyasszonyunk!

Szívünk legyen a kriptája
S lelkünk meg koporsó rája!
Könyvünk írja meg személd,
Fajánunkból szötkék magunk,
Sirassátok nagyasszonyunk!

Hozzá küldtél el főhásznak,
Sebűntre írt tőle vártunk!
Velünk érzett nem-szive,
Ő volt a v é d ő anyalunk,
Sirassátok nagyasszonyunk!

Mikor megismerte népe,
Forrón zárta a szívébe,
Aldás volt a nemzete ő.
S most érte mely gyászban vagyunk,
Sirassátok nagyasszonyunk!

A magyar nép téged álda,
Te voltál a holdog álma.
Siro felhőt küll most hozzád,
Megízéjük a bánatunk,
Sirassátok nagyasszonyunk!

— Személyi hír. Grünzweig Arthur es. és kir. ez- redes e hó 19-én városunkba érkezett. Szemlélt tartott a helyben állomásozó pórtartalékosok és újonczok felett és megelégedését nyilvánította. E hó 22-én városunkból tovább utazott a közszeretében álló ezredes.

— Vörösmarty Mihály születésének századik év- fordulója alkalmából országiszerte ünnepelnek. Városunk- ban a m. kir. állami főreáliskola f. évi december hó 1-én d. e. pontban 10^{1/2} órakor az intézet tornacsarnokában tart emlékünnepélyt, melyre a t. c. közönséget tiszte- lettel meghívja az igazgatóhely. Műsor: 1. Szózat, éneki az ifj. énekar. 2. Alkalmi óda Keresztes Mihály VIII. oszt. tanulótól, szaválja Balás Jenő VIII. oszt. t. 3. Ün- nepi beszéd, tartja Nosz Gusztáv tanár. 4. Borda! Erkel Bánk bányából tenor-szóval (Martini Adolf VIII. o. t.); „A legelső magyar ember” Therntől, éneki az ifj. énekar. 5. Vörösmarty M. mint epikus Horváth Rezső VIII. oszt. tanulótól. 6. „Szép Honka”, szaválja Keresztes Mihály VIII. oszt. tanuló, zongorán kíséri Morascher Hugó tanár. 7. Vörösmarty mint drámázó Szabó Ignác VIII. oszt. tanulótól. 8. Részlet „Árpád ébredésé”-ből, előadják: Ferenczy Géza (Árpád), Losch- dorfer Aladár (költő) és Havas Lipót (szélem) VII. o. tanulók. 9. „Vörösmarty mint lyrikus” Solymossy Ákos VIII. o. tanulótól. 10. „A vén cigány”, szaválja Tóth Mózes VI. oszt. t. 11. Jubileumi szerezend ének, elő- adja az ifj. zenekar.

— Gyarmathy polgármester fegyelmi ügye a vá- rmegei fegyelmi választmányának e hó 21-én tartott ülésében hozott határozatával első fokulag elintéztét nyert. Mint értesülünk — Gyarmathy Deszö drt, Szé- kely-Udvarhely város polgármesterét a fegyelmi választ- mány hivatalvesztésére ítélte — tekintettel a vizsgálat rendén felmerült igen súlyos okok alapján. Ezek egyik legsarkalatosabb pontját a városi levél- tárnak helyre-pótolhatlan kiselajlezése képezi, a többi rendbeli pénzkézélesi szabálytalanságok mellett.

— Stratzinger Emil, a helybeli róm. kath. főgymna- sium 5-ik oszt. tanulója, életének 15-ik évében, e hó 20-án este 8 órakor rövid, de kínos szenvedés után, varatlanul, övének örökös fájdalmára, városunkban el- hunyt. Gyilkos, hirtelen ölü dphertisizál adozta lett s városunkban általános szeretettel szűlő: Stratzing- er Emil, budapesti m. kir. pénzügyi tanácsos, székesfővá- ros 1—III. ker. kir. adófelügyelő h. a városunkból csak nem régen távozott, ma is vármegyeszerte tisztelt pénzügyigazgató és vizsgálatihatalos, kedves felesége Kratochvil Teréz — merhetlen fájdalmukat meg azzal sem enyhíthették, hogy drága halottuktól apai és anyai érzelmeik szerint bucsut vehessenek. Az egészségügyi törvény ellenkezőt parancsolt. A szerett gyermek-ifu hullt porait e hó 22-én a helybeli közkörházból általa- nos, nagy részvet mellett helyezték a róm. kath. teme- tőbe s másnap d. e. 9 órakor lelkéért engedőlt szt. misét tartottak a plébánia templomban. A szülők meg- rendítő lelki állapotot fejezik ki a gyászjelentő szavai: „Fajdalomunk végtelen; szívünk sötét bñatát csak a távolban derengő hű fénye képes elviselhetővé tenni. Ő boldog, de jaj nekünk, kik őt vizsgálatlanul siratjuk! Őve a nyugalom, miénk a fájdalom... Halálát az em- létt szülőkön kívül Stratzingner Teresi, mint testvére, Schüsler Friderika, mint nagynéje, Stratzingner Janka és Ilonka, mint unokatestvérei siratják

— Birói vizsga. Szabó István, a helybeli kir. tör- vénszék egyik derek aljegyzője, a birói vizsgát mult heten sikeresen kiállotta Budapesten.

— Új névadás. Szerdán, a hó 28-án Feketéné Irén, ki itt először lép fel „A végrehajtó”-cz. vígjáték- ban, ezuttal cimbalomjátékával fogja magát produkálni. Nevezett a román királyné, Frigyes kir. herceg, Schaun- burg Lippe herceg, Hohenlohe Hedwig hercegnő, Sturza Dömötör herceg stb. részéről, a kik előtt jat- szani alkalmá volt, elismerő okiratokkal lett kintüntetve művészetének elismerésül. A jelzett pontokon kívül

színe kerül meg- dramoltt. Az este- nak és élvezetesu figyelmét erre má- — A küszöb- mából a Szék- „Közönség köré- kívül eső re- Ezt egyesek a led- azt hiszik, állást- mellett. Ez nem- hogy valakinek a- teskedjünk. Mi gy- Szakóts Zoltán sz- nek és a városi- juk s városunk jó- ket megválasztja, már a hivatalos- azt választja, a k- óhajt S ez így is- akarát. Ez a legs- — Kondor t- lapunk munkatá- képesítő bizonyít- valamint a törvé- séhez az 1888. S- megszerezte.

— Színész- mindössze négy- Kurucz-furlang, n- szordán: Ripp- (ujdonság): Hau- tárgyú, színmű- adásra, a hely- mellett. Fekete- közönség tetszé- sul: Király háza- csak néhány ó- ohajt vonulni.

— Ezüst- fazekasmester v- Borbála e hó 22- meg városunkb- — Gazdag- (hetfőn) este a- nagytelmenen. László szavalt. A helybeli „Szé- pedig monologu- táncz is 12 órát- ifj. Szeremey J- Vajda István és- — Nyilván- kereszturi állam- alkalmával rend- 7-én este megta- volt 620 korona- és 79 fillér, a t- vára 317 koron- gyekes voltak: — nagyságos Sán- nagyságos Dam- Karoly dévai, — Sándor Albert - Patakfalvi Dom- Mózes 80 f, Sp- Deák Mózes 20- meanyakkal jár- a költeménye e- Valter Ferencz- 2 K 40 fillérrel- Sándor Áron, V- ronival, Szent- mindnyájan a- szónétel. Szék- Miklós György.

— Várme- Hollak Arthur székely iparkar- szövő-gyáros re- gen üdvözölle- tagokat s ezut- s igen megkap- ben már több- uttal kijelenté- gyárnak egy n- fel s e szerint- iparág fejleszté- az első évekb- államségélyt ny- iparfelügyelő- megírt vélemé- vehetett részt- állítását a biz- ban álló anyá- mivel abban u- alkalmas szék- ügyi miniszte- leg befekteten- 15,000 K) és- rendelkezésére- Maros-Vásárhe- sült. Ehhez h- vendő szervez-

— Székely- nagy jelen- és a Samu- sz. Mit a b- szl. Elnök- szt a bizo- zt-deleműg- a szállítás- kián fogját- kián igen- tésével f- odk kimond- ebflügyelő-

szinre kerül még szerdán a „Cremonai hegédűs” ez. dramolett. Az este e szerint minden tekintetben vonzó- nak és élvezetesnek ígérkék. minél fogva a közönség figyelmét erre már most is reá irányítjuk.

A küszöbön levő polgármesterválasztás alkalmából a Székely-Udvarhelyi múlt számának „Közönség köréből”, tehát a lap beltartalmán kívül eső részében egy közlemény jelent meg. Ezt egyesek a lehető legtevésebben fogták fel, mert azt hiszik, állást foglaltunk egyik vagy másik jelölt mellett. Ez nem áll. Nekünk hivatásunk nem lehet, hogy valakinek az érdekében egy másik rovására kerteskedjünk. Mi úgy Kovácsy Albert dr ügyvédet, mint Szakáts Zoltán szolgabíróit megbízható, korrekt embereknek és a városi polgármestéri állásra méltóknak tartjuk s városunk józan gondolkozása képviselője bármelyiket megválasztja, részünkről csak örvendeni tudunk. Ma már a hivatalos presziók nincsenek dívatban s ki-ki azt választja, a kit szíve és legjobb tudása szerint óhajt. S ez így is van jól. Szabad polgároknak, szabad akarat. Ez a legszebb mandatum.

Kondor Géza, udvarhelyi járási okl. állatorvos, lapunk munkatársa, az állatorvosi tisztí vizsgálatra képesítő bizonyítványt elnyerve, ez által az állami, valamint a törvényhatósági állatorvosi állások elnyeréséhez az 1888. VII. t.-cz. 133. §-ában előirt minősítést megszerezte.

Színészet. E héten a nagyközönség számára mindössze négy előadás volt. Vasárnap másodsor: Kuruczifurfang, népszimniú; kedden Alarczósbal, bohózat; szerdán: Ripp van Winkle, operette és esütörtökön (újdonas): Hauptmannak A takácsok című szociális tárgyú, szimünnek nevezett fercelménye kerültek előadásra, a helybéli „műkedvelő szociálisták” tetszése mellett. Fekete szingizagató mindent elkövet, hogy a közönség tetszését megnyerje. Pénteken ifjúsági előadásul: Király hazasodik, szimünvet adták. A társulat még csak néhány előadást tart s innen Sepsisziggyőgre ohajt vonulni.

Ezüst menyekzójét Kovács Domokos helybéli fazekasmester polgármesterek és felesége Czikmántori Borbála e hó 22-én este szük családi körben ünneplte meg városunkban.

Gazdag műsoru fillér-estélyt rendez holnap (hétfőn) este a polgári önképző- és segélyező-egylet nagytermében. Florián Mariska, Lányi Imre és Timár László szavalnak. Kovácsy Albert dr ügyvéd felolvás. A helybéli „Székely Dalegyet” énekel. Tréfa József pedig monológot ad elő. Lesz confetti, világ-posta és tánc is 12 óráig. Az estélyt Fischer Ferencz r. elnök, ifj. Szemerjay K. alelnök, Rudolf Irma, Höhr Matild, Vajda István és Jakabos Károly rendezik.

Nyilvános nyugtázás és köszönet. A széke-ly keresztúri állami tanítóképző-intézet 30 éves fennállása alkalmával rendezett találkozási ünnepély idején, f. hó 7-én este megtartott dal- és zeneestély összes bevétele volt 620 korona 80 fillér, az összes kiadás 303 korona és 79 fillér, a tiszta jövedelem a „Tanítók Háza” jávára 317 korona 1 fillér. Ez összeghez felülfizetni kegyesek voltak: Méltó-ágos Hollak Arthur főispán 20 K, nagyságos Sándor Mózes kir. tanfelügyelő 7 K 60 f, nagyságos Damokos Andor alispán 4 K 20 f, Boga Károly dévai tanítóképző-intézet igazgató-tanár 4 K, Sándor Albert 4 K, mélt. báró Kemény Béla 2 K 80 f, Patakfalvi Domokos 2 K, Bernát Mária 2 K, Veres Mózes 80 f, Spaller József 60 f, Jaeger Fr. József 40 f, Deak Mozes 20 fillér. A jövedelem gyarapításához adományaikkal járultak továbbá: Sándor Domokos tanár a költeménye elarúsítása útján befolyt 31 koronával, Valter Ferencz vendéglős 30 koronával, Józsa Sándor 2 K 40 fillérrel, Pap Ödön 2 K 40 fillérrel, Szász János, Sándor Áron, Molnár Gábor papozói tanítók 2-2 koronával, Szentgyörgyi Mihály 1 koronával. Fogadják mindnyájan a találkozási rendező bizottság hálás köszönetét. Székely-Keresztur, 1900. november 17-én. Miklós György, elnök. Belle László, jegyző.

Vármegyénk iparfejlesztő bizottsága e hó 14-én Hollak Arthur főispán elnökele alatt Sz. Szakáts Zoltán székely iparkamarai titkár és Babos Elek szegedi kötszövő-gyáros részvételével ülést tartott. Az elnök melegen üdvözölte a vendégeket és a megjelent bizottsági tagokat s ezután Sz. Szakáts titkár részletesen elmondta s igen megkapóan ismertette a Székely-Udvarhelyben már többször említett kötszövőgyár előnyeit. Együttal kijelentette, hogy Székely-Keresztur községe a gyárnak egy nagy ingyen telket és közmunkát ajánlott fel s e szerint Babos odaköltözik és minden erejét a iparág fejlesztésére szentel, ha befektetendő tőkájének az első éveken előre látható kamatvesztésegei fejében államsegélyt nyer. Majd felolvasták Örley János ker. kir. iparfelügyelő nagy körültekintéssel és ügybizottságával megírt véleményét. Az ülésen betegsége miatt nem vehetett részt. A kötszövőgyárnak háziiparilag való beállítását a bizottság melegen üdvözli s minden módjában álló anyagi és szellemi támogatásban részesíti; mivel abban új keresetforrás megnyitását látja, az arra alkalmas székely nép részére. Felkéri a kereskedelem-ügyi minisztert, hogy a Babos Elek által költségvetési-leg befektetendő 150 ezer koronának 10 százalékát (évi 15,000 K) és a szükséges gépeket bocsássa vállalkozó rendelkezésére. Ezután Szakáts titkár bejelentette, hogy Maros-Vásárhely az ipari hitelszövetkezet hogyan létesült. Ehhez hasonló szövetkezetnek Székely-Udvarhelyt is gondó szervezésére Solymossy Endre b. tagot felkérték, tagos jelentéstét mellett. Majd Ádam Albert előadó a Samu vállalkozóknak miniszteri kiküldését ismer- Mit a bizottság hálisan és örömmel vett tudol. Elnökséget felkérték, hogy annak idején az ered- t a bizottsággal közölje. Tudomásul vették a ke- delemügyi miniszternek az ásványvizek kedvezmé- szállítására vonatkozó leiratát és az érdekeltekkel ni fogják. Végül Orbán Dénes helybéli cipész- s igen életrevaló s támogatásra érdemes előter- léssel foglalkozott a bizottság. Az eszme pártoló- c kimondása mellett, véleményezés végett a kir. ügyelőknek kiadták.

Köszönet. Szeretett egyetlen fiunk elhunytá al- kalmával kifejezett részvétele az érdemes főgymn. ta- nári kar élen szeretett igazgatójával, az ifjúság s mind- nyájan, a kik végtelen fájdalomunkban osztoztak, fo- gadják hálás köszönetünket. Stratzipger Emil és családja. A vigetély jövedelméhez uőlagosan meg hoz- zájárultak: Solymossy János 5, Solymossy Endre és Becsek A. 2-2 koronával.

Nyilvános köszönet. Alólirottak a székelyudvar- helyi „Székely Dalegyet” nevében e helyen mondunk köszönetet alább feljegyzett hölgyeknek és uraknak, kik szivesek voltak Dalegyetünk által 1900. november hó 11-én rendezett tréfás dalestély fényét és sikerét szives közreműködésükkel előmozdi- tani. E diszes névsor a következő: Szabó Farkasné öngyásága, Veress Nelli, Ráduly Miczi, Derzsi Irma Vass Imra, Vass Róza, Löffy Margit, Szentes Ilona, Váci Ilonka és Jakabos Kata; Riemer K. Gusztáv, Mol- nár Imre, Spanyol Pál, Jakabos Miklós, Benedek Géza és Székely Dénes. Még egyszer fogadják mindannyian nemes czélú egyletünk nevében öszinte hálás köszö- netünk nyilvánítását. Székely-Udvarhelyen, 1900. novem- ber 21. Dr. Ráczkői, egyt. elnök. Bencez Lajos, egyt. titkár.

Apróhirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillért, vastagabb betűvel 8 fillér- ért közöl a kiadóhivatal.)

Calcium carbidot legelőnyösebben szállít a boszniai vilámos vülamék mátyarországi vezérkísérője; valamint szabadalmakát is kieszakó és a ki- válóbbakat érkekszi; ugyiszen mindennemű gépezeti és elektro- technikai berendezést pontosan küli: Takács Győző és Társa mér- nöki iroda Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 10. sz.

Esztergályos. Székely-Udvarhelyt, a Kossuth- utcában levő műhelyében Balázs Károly, Budapestben kiképezett esztergályos-mester készít: miniféle esztergályos munkát bármily finom kivitelben. Esztergályos buto- rok és butoraszok, konyhai kellekék a legjobb minőségben, hordó- c apok versenyképes áron és pontos kiszolgálás mellett.

Egy lakás 40' fillérért hirdethető a „Székely- Udvarhely” apró hirdé- tősei között. Bőrheadók és vevők, ezen uton leggyorsabban cezél érnek.

Egy butorozott szoba kiadó a Tanoda utcában Értekezhetni Csoma Ká- rolynál ugyanott.

Iparügyek.

Közvetlen tapasztalatok.

Sz.-Udvarhely, 1900. nov. 22.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Az utóbbi éveken hazánk igen sok kisebb-na- gyobb városát bejártam. Ugy mellesken sokat tanul- mányoztam az általános pangásnak indult kisipari hely- zeteket. S arról győződtem meg mindenütt, hogy a fogyasztás sokszorosan felülmúlja a hazai ipari pro- ductiot. Ezzel szemben pedig mindnyájan munkahiány- és rossz hitelviszonyokról panaszokdunk. És ez általá- nosan nagy baj. Meggyőződtem arról is, hogy a mi iparosaink akárhány iparezikknel jóval olesőbban dol- goznak, mint az osztrákok. Meglátogattam igen sok kézmű- és vegyesipari kereskedést. Fajdalommal tapasz- taltam, hogy azokban sok oly árucezik van, miket ma- gyar kézműiparosok is versenyképesen bírnának előállí- tani s mi mégis legtöbbszörre munkanélküliségre vagyunk kárhoztatva az adott viszonyok mellett.

Nézetem szerint a magyar kisiparosok ezen el- szomorító helyzetén igen egyszerűen lehetne segíteni s ezt a módozatot, illetve erre vonatkozó indítványomat bátor vagyok előterjeszteni.

Mi, magyar kisiparosok nem vagyunk abban az anyagi és fejlődött helyzetben, hogy a hazai kereske- dőkkel közvetlen összeköttetésbe léphessünk — még talán szövetkezés útján sem. A kereskedelem ma szinte határtalan árúhitelt élvez, míg a kisiparos épen semmit. S ez igen nagy különbség, melyen mi segíteni nem bírnuk. Ezt a két ellentétet kell első sorban al- kalmatlan módon összeegyeztetni, úgy, hogy a kereskede- lem kárát ne valjja, a kisiparoson pedig segítve le- gyen. Mert ezen érdekek kölcsönös érvényesülése nél- küli: valódi eredményt elérni nem lehet. Hi- szen rossz néven sem vehető, hogy egy a kisiparosnál, mint a kereskedőnél is a kenyér, a megélhetés az első és csak azután következhetik a hazafias iparpártolás.

Kereskedőinknek igen csekély százaléka vásárolhat készpénzért, a kisiparosok töké hiánya miatt hitelt nyuj- tani nem képesek s így a napnál világosabb, hogy a hazai iparpártolás e téren, bárholman jöjjön is a kez- deményezés — hajótörést szenved s révpárthoz nem juthat. Mert nyersanyag raktár, termelő szövetkezet mit sem lendít, ha a kész produktumnak vevője nincsen s ha azt alhoz értő kereskedő forgalomba nem hozza. Ezt pedig — mint előbb is említém — igen könnyen meg lehetne csinálni.

Öt van Budapestben a városligóti iparcsarnok, melyben állandó ipari gyűjteményes kiállítást tartanak. Ez igen szép és jó dolog eszményileg, de a gyakorlat- ban — a mi viszonyainknak nem egészen megfelelő. Sem kereskedők, sem iparosok nem látogatják, mert mindnyájan igen jól tudják, hogy ott ügyleteket lebo- nyolítani nem lehet. Próbálnák meg csak ilyen irányba átváltoztatni, az érdeklődés egészen más lenne.

Ez az intézmény rengeteg pénzbe került anélkül, hogy rajtuk, kisiparosoknkat valamit segítené. Pedig csakis ez uton lehetne hathatós segítséget nyújtani a következőképen.

Azon kisipari terményekből, melyeket hazánkban előnyösen termelnek, mintákat szerezne be. Megküldené azokat az ipartestületeknek és szállításra képes ipari telepeknak az árak megjelölésével. Felhívna ezen érde- kőröket s az ország összes iparosait, hogy a minták

szerinti árukat a kik a megállapított árakban és minő- ségben képesek szállítani, jelentkezzenek az iparcsarnok vezető-egénél írásban.

Az iparcsarnok szakmabeli ügynökök útján meg- rendeléseket gyűjtene s a hazai kereskedőknek a szo- kásos fizetési módozatok mellett eladatná és az így megkötött, eredményesen szállított ipari termékek számla- összegei az iparosoknak csekély levonás mellett kifiz- zelné. Ezt az országos központi hitelszövetkezet bevo- násával, rövidesen keresztül lehetne vinni.

Igy remélhető, hogy a hazai kisipar életre kel, mert az iparos készítményeinek árát, a kereskedő a neki szükséges feltételeket megkapná s ezek után már joggal lenne követelhető, hogy kereskedőink hazai gyárt- mányokat árúsítsanak, sőt önként, minden nagyobb rá- beszélés nélkül is, azonnal vállalkoznának.

Egész határozottan nem állítom, hogy minden áruceziknél beválnék ez az eljárás. De azt hiszem, hogy a legtöbbnél igen sikeresen lenne alkalmazható. Igy pl. kis cizégünk is képes volna évenként 50—60000 korona értékű árut szállítani.

Ezeket voltam bátor tapasztalataim nyomán vár- megyénk nagyrabecsült Iparfejlesztő bizottsága, Örley János kir. kerületi iparfelügyelőnk és a székely iparka- mara szives figyelembe vétele cözljából elmondani. Hátha nem vetnék meg igénytelen, de legjobb tudásom- ból erédit számvaimat,

Orbán Dénes, cipésziparos.

BETE GH PÁL,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Hivatalos rész.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter. 70055. szám. Körrrendelet valamennyi másodfoku iparhatóságának. Ujabb időben az érdekelte kereskedők és iparoskörök részéről, valamint a napi sajtóban is ismételen panaszok emel- tetnek a tömeges és gyors vételre ingerlő módon eszt- közzét elarúsítás ama rendszere ellen, mely „szelvény” („lavina”, „hólabda”) rendszer alatt vált ismeretessé. Ezen rendszer csekélybék eltérésekkel általában abban áll, hogy a kereskedő bizonyos számú és meghatározott értékű szelvényből álló füzetekeket bocsát ki oly feltétel mellett, hogy egy-egy szelvényfuzet tulajdonosa, ha a füzetben levő szelvényeket igen kívül tovább adja s az új szelvénytulajdonosok a szelvényeknek hasonló feltételek mellett leendő tovább eladása cözljából szin- tén vásárolnak egy-egy szelvényfuzetet, a részére meg- marad egy szelvény ellenében megkapja a kikötött s az egy-egy szelvény árával jóval nagyobb értékű áru- czikket. Nyilvánvaló, hogy az árusítás e módjában tö- meges és gyors eladási szándék, illetve tömeges és gyors vételre alkalmas ingerlés van. Az ipartörvény 51. és 52. §-a a végeladásokat, árveréseket és más tömeges vételre ingerlő elarúsítási módozatok elvetését iparhatósági en, edélyhez köti s abból az okból bizza az engedélyek kiadását az iparhatóság szabad mérlegelésére és belá- tására, hogy az iparhatóság a jelzett elarúsítási módo- zatot rendszerint megnyilatkozó jogosulatlan és tisztos- ségtelen versenyesnek utját állhassa az által, hogy csak akkor adja meg az idezett törvényszakaszok szerinti eladási módozat az engedélyt, ha a jelzett módon való elarúsítás az üzleti érdekek jelentékeny megkárosodásá- nak elkerülése érdekében okvetlenül szükséges. A fent- lebb ismertetett „szelvényrendszer” melletti árusításnál nem forognak fenn azok az okok, melyekből a tömeges és gyors vételre ingerlő árusításnak ez a módja az ipartörvény 51 §-a alapján engedélyezhető volna. Az, ki szelvényrendszer mellett árusít, nem az üzletet érhető károk elarúsítására, hanem a versenytársak rovására jo- gosulatlan üzleti haszon elérésére törekszik. A verseny e módja a kereskedelemben nem térhető meg, mert az a rendkívül olesó vásárlás elhitetésével végeredményé- ben az összes versenytársak egyenes megkárosítására vezetne. A szelvényrendszerrel árusított felvevő az a közönség jóhiszeműségét, elhitetven vevővel azt, hogy e rendszer mellett olesón vásárol, holott a közönség maga az árut a szelvényrendszerrel talált érteken felül is megfizeti, sőt könnyen megkárosítja az egyént, a meny- nyiben az átvett szelvény dacára nem mindenki haj- landó szelvényfuzetet vásárolni s mert az egy szelvény ellenében kapott áruceziknél az illető szelvény csekély értéke folytán nem igen vizsgálják azt, hogy a nyert áru a kereskedő által más oldalról bevett vételárnak tenyleg megfelel-e. A szelvényrendszer mellett gyakorolt elarúsítás tehát a jogosulatlan és tisztességtelen verseny minden ismervét magában foglalja. A kereskedelem és a vevő közönség érdekei szempontjából tehát elrende- lem, hogy: a) az elarúsításnak ezen módjára a többször hivatkozott törvényszakasz alapján engedélyek ki ne adassanak; b) a netán kiadott engedélyek haladéktala- nul visszavonassanak; c) azok ellen, kik ily módon en- gedély nélkül árusítanak, a megtorló eljárás folyamathá tétessék és az 1884 évi XVII. t.-cz. 158. §-a pont- jában foglalt büntető rendelkezés szigorúan alkalmaz- tassék. Felhívom ezimet, hogy e rendeletem tartal- mából első fokú iparhatóságával, vagy iparhatóságával közöl- ven, annak megtartása felett saját hatáskörében is ör- ködjék. Budapestben, 1900. október hó 16-án. Hegedűs, s. k. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 19184—900. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és mindhárom főlzolgabíróknak. Benni magas miniszteri körrrendelet tudomásvétel és annak értelmében való intézkedés végett másolatban megküldöm. Sz.-Udvarhe- lyen, 1900. évi november hó 7-én. Dr. Damokos An- dor, alispán.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától, 19535. 19820, 19974—900. alisp. sz. Székely-Udvarhely város rendőrkapitánya és valamennyi községi előljárónak. Közhírré tétel cözljából értesitem, hogy kiskülvölvár- megyei Bonyha és Teremi-Ujfalu községek sertésállomá- nyában járványszerűen uralgott sertésvész és vár- megyénk területén Malomfalva községben a sertésor- bázis megszűnt s a vonatkozó zárlatok feloldattak. Székely-Udvarhelyt, 1900. nov. 18-án. Dr. Damokos Andor, alispán.

Közös. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 19545—900. alisp. Székely-Udvarhely város rendőrka- pitánya és valamennyi községi előljárónak. Közhírré tétel végett értesitem, hogy a lövetei borjucserde közé múlt hó elején egy 2 évesnek látszó kekes szörű fej- lődés szerint kovásnak indult szarvu ökorborju tévedt. Székely-Udvarhelyt, 1900. november 12. Damokos, alispán.

Közönség köréből.*

Nyilatkozat.

Alúlirottak ezennel kijelentjük, hogy az Udvarhelyi Híradó 43. számában „Tisztességtelen verseny” czimen közreadott nyilttéri közleményünk- nek Betegh Pál urra vonatkozó sértő részeit, a mennyiben sértő szándék bennünk eleve sem volt, visszavonjuk s töle a személyét ért insul- tusért engedelmet kérünk.

Sz.-Udvarhely, 1900. nov. 18.

Szabó Gyula. Ifj. Szemerjay Károly.

* Az e rovat alatt megjelent közleményekért semmi felelős- séget nem vállal a szerk.

Figyelemre méltó! Van szerencsém egy a helybéli, mint a vidéki közönségnek becses tudomására hozni, hogy a vármegyén házában lévő egyik bolthelyiségben (a Dárszon-féle üzlet helyén) KARÁCSONI ÉS UJÉVI BAZÁRT rendeztem be legdusabb s legnagyobb választékban, a miért kérve a n. é. közönség szokásos pártfogását. Kiváló tisztellelt: Drágomán S. J. Ifj. Drágomán Domokos.

Tisztellelt értesitem a nagyérdemű hölgyközön- get, miszerint A R A D O N 12 év óta fenn álló Olesó árak mellett a legna- gyobb gonddal és izléses készletek minden ezen szakmába vágó nő- és gyermekruhák- kat, INGBLOUSOKAT, KABÁTOKAT, GALLÉROKAT, és porcköpenyeket, valamint min- den nemű női SPORT öltönyöket. Sz.-Udvarhelyre áthelyeztem hol legfőbb törekvésem oda fog irányulni, hogy tisztelt megrendelőim igényeit tiszta és kifogástalan munkám által kielégíthessem. A nagyérdemű hölgyközön- ség szives pártfogását kérve maradtam tisztellelt. KOTSIS FERENCZNE, Szombatfalvi-utca 256. szám (Szelli-féle ház.)

E. M. K. E. legfinomabb szivarkahüvelyt használ ma minden jó magyar hazafi. Ezen hüvelyek a legjobb minőségű pa- pirból készültek s egyenlő súlyuak az egyptomi „Verge”-vel. Budapesti gyárt- mány és 2 százalékot az E. M. K. E. javára fordítanak. — Kapható Székely- Udvarhelyt Gál János m. kir. do- hány nagytözséjében.

Sz. 633—1900. vgh. Árverési hirdetmény. Alúliirt bírósági végrehajtó az 1881. évi XL. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbírószág 1900. évi Sp. 615. számú vég- zése következtében Bencez Márton ügyvéd által képví- selte fülei ev. ref. egyház javára Fosztó János és társai fülei lakosok ellen 190 K s jár. erejéig 1900. évi ju- nius hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1100 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: I. Nagy Jozsefnél 4 ökor, II. Balázs Lajosnál 2 ökor tino nyilvános árverésen eladtnak. Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírószág 1900. évi V. 202/4 számú végzése folytán 190 korona töke- kövétel, ennek 1897. évi április hó 24. napjától járó 8 százaléki kamatai, 1/2% váltó díj és eddig ösze- sen 68 korona 96 filléren bíróilag már megállapított költségek erejéig Füleben alpereseknél leendő eszköz- léssére 1900. évi december hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szá- mdeközők oly meggyezéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igé- rőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni. A mennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyer- tek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Oklándon, 1900. évi november hó 17-én. Pollák Ignác, kir. bír. végrehajtó

Sz. 2049—1900.

Árverési hirdetés.

Alulírott község előjárósága közhírré teszi, hogy a felsősófalvi vadászat 1901. év január 1-étől 6 egymásután következő évre a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Felhívatnak emélfogva mindazok, a kik

árverezni ohajtának, hogy a folyó év december hó 15-én reggel 8 órakor Felső-Sófalva községében tartandó árverésen jelenjenek meg.

A községi előjáróság.

Felső-Sófalva, 1900. november 12-én.

Ifj. László Domokos, Szőke Dániel,
k. jegyző. k. főbíró.

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termék, melyek *valódiságáért* teljes felelősséggel szavatol:

FERNENCEL GYULA

jóhírű pinczejéből Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.
Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 koronáig 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

Nagy lámpa raktár.

A helyi és vidéki építkező közönséget ez uton van szerencsém értesíteni, hogy mindenféle üvegezéseket a legutányosabb árak mellett elvállalok.

A munkálatoknak pontos és gyors kiviteléről kezeskedem vállalom, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközségesebb üvegtábláim is esztergomi sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek. — Továbbá van szerencsém egész újonnan berendezett porcellán-, fűszer- és lámpa-üzletemet a helyi és vidéki közönség szíves pártfogásába ajánlani.

A nagyérdemű közönség szíves megrendelését kérve, vagyok teljes tisztelettel:
Szentpétery Gergely.

Legutányosabb árak.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása köszvény, csusz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és esztergalmakat is már néhányszori bedörzsöléséssel teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 k., erősebb 2 koronáig 40 fillér.

Kapható csaknem az összes gyógyszerárakban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

VIDDERGYULA
gyógyszerész S. A. - UJHELY.

Főraktárak Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. és az Eger-féle "Nádor" gyógyszerárban, Váci-körút 17.
Székely-Udvarhely: Solymossy János és Sz. Keresztúr: Lengyel Samu gyógyszerárban.

Uj cipészüzlet! Kész cipőraktár!

SZÁNTÓ-GÁBOS, FERENCZ ÉS KORONKAY
cipészüzlete
Székely-Udvarhelyt, Piaczétér (Reiner-ház mellett).

Szíves tudomásul!
Tisztelet-el hozzuk a m. t. közönség szíves tudomására, hogy ed ige óndító cipészüzletünkkel felgyáva, a helyi piaczon

Szántó, Gábos, Ferencz és Koronkay
cég alatt, a kor követelményeinek teljesen megfelelő, új társas

cipész-üzletet
nyitottunk. Előnyös összehajléseinkkel fogva azon helyzetben vagyunk, hogy minden e számban vágó megrendeléseket kiváló csinnal, a legújabb divat szerint, különös gondot fordítva a kényelemre és tartósságra, jutányos árakkal vállalkozunk föl. A n. e. közönség szíves megrendelését kérve, bizalmát a magunk számára pontosan elkészített munkálatainkkal kívánjuk biztosítani.

Szíves és tömeges megrendelést kérünk.

Sz. 13.224—1900. fszb.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II határrészben fekvő és a homoródszentmártoni közbirtokosság tulajdonát képező erdőből 100 kat. holdnak mintegy 8670 m² luczfenyő és 5440 m² jegenyefenyő fűrészfűrészes és 4980 m² luczfenyő és 1105 m² jegenyefenyő épületi fakészlete — három évi kihasználási időtartam mellett — **1900. évi december hó 3-án d. e. 10 órakor** H-Szent-Márton községében nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen ki fog adatni.

Kikiáltási ár 47.362 korona, minek 10 százaléka bántpénz. Árverési feltételek a homoródoklándi főszolgabírónál és a székelyudvarhelyi m. kir. erdőgondnokságnál megtekinthetők.

H.-Oklánd, 1900. október hó 30.

A főszolgabíró szabadágon:

Szakáts Zoltán,
szolgabíró.

MOST jelent meg **PÁLMAY JÓZSEF:**
„Udvarhely Vármegye Nemes Családjai”

című nagyszabású műve 34 nagy 40 íven, ára **füzve 16 korona.** Kapható a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkiadó, könyvkereskedőnél) Székely-Udvarhelyt. — Művészies kivitelű bekötési táblák e műhöz darabonként 4 koronáért ugyanitt megrendelhetők.

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET
SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utca.

Tagjaink keresete, hitele- és üzleti érdekeiknek előmozdítását tűzte feladatául. Ajánlja az erdélyi részekben **parállanul álló olososágu és kitűnő cipőfelsőrészeit** minden alaku cipőkötöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor üteltet ökr- és bivaltalpak 90 1.35-ig. Angol talpbélés, eseres hasított, boeskor talpak. Tehén-, pilling- és borjúbőrök (fekete és viksos). Különféle legfinomabb zergék. Csizma- és cipőbélések mindenféle színben (juhó-, legfinomabb szatén és lag, kidtör, francia sevro, oroszlag, Szijgyártók részére blank és szines juhlag minden színben. Cipő- és esztrakellékek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és kocsimó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. *Czipőkenőcsök fekete és sárgaczipőkötöz legolcsóbban itt kaphatók.* E szövetkezetnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt 200 2 koronás öszvegekben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bármikor lehet jelentkezni a szövetkezet helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!
A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jonak és ezélszerének ismertett el. **K Ö S Z Ö N E T N Y I L V Á N I T Á S.**

Ö fensége Salvalor Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.
Általános Asbestáru-gyár.
Ö esztergosi és királyi fensége Szalvalor Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpall bélelt cipőkkel. Ö fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak ugy el, mint más közönséges cipőknel. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a czipésznel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelőek, mint megfelelőek voltak a szalon-cipők.
Zágráb, 1898. július 8. Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:
Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betéti czipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden láb fáradásom, hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni Dánoson, 1897. szeptember 17. Wekerle Sándor.

Köszönetnyilvánítás Cho . . . Olga grófnő udvarhölgytől.

— **Örjúk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.** —

Nines többé láb fájas!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem borkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégős. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fill egyszerű 1 kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele.
Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a es. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállítottott.

— **Viszontelárusítóknek megfelelő árendemény.** —
Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestáru-gyár képvisellete:
Bőripar-szövetkezet Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca.

Videki megrendelések utánvétellel teljesítettek.

Gazdák és állattenyésztők meggyeznek abban, hogy Magyarországon az állattenyésztés hanyatlott. Ennek oka kétségtelenül az utóbbi időben elharapódzott állatbetegségekben keresendő. E tekintetben **kiszámíthatatlan jelentősége van Somogyi Géza** találmányának, az állatok emésztését elősegítő pornak, a mely fokozza az állatok ellen és elősegíti a hizást.

Somogyi-féle állat-táppor.
A 13.652. számú szabadalmazott D. 46. sz. iparengedéllyel ellátott Somogyi Géza-féle állatok emésztését elősegítő por 56.086. és 36.775. számú törvényes védjeggyel bír s a hivatalos vegyelemzésen kívül első rendű gazdaságok, állatorvosok, gazdasági iskolák, egész község által kipróbálva van, a kik írják, hogy nemcsak sertéséknél, de mindenféle állatnál feltűnő és bámulatos hatása, szóval biztos hatású por; kétszáz ezer ember használja, elismeri és dicséri a por esodás hatását, étvágy, emésztés, hizási szerül is kifizeti magát a por használása. Minden háznál nélkülözhetetlen. — Elismerő levelek vannak még huszár és tüzér ezredektől is, kék a lovaknál is óriási eredménnyel alkalmazták. — Egy csomag 18 kr., 1/4 kilós doboz 45 kr., 1/2 kilós doboz 90 kr. — Utasítás és elismerő levelek bárhol megnezhetők. — Viszont eladók nagyobb kedvezményben részesülnek. — Egyedüli főelárusító **Szentpétery Gergely Sz. Udvarhelyt.**

Pilseni ösforrás! Pilseni ösforrás!

NEMZETI KAVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
SZÉKELY-UDVARHELYT (Kossuth-utca).

A SÖR-ök „SÖR“-e, azok királya:
A „PILSENI ÖSFORRÁS SÖR“.

Ennek az orvosi tekintélyek által is kitűnő minőségűnek elismert, egészségügyi szempontból megbecsülhetetlen italnak kimerésére csarnokot nyitottam. Tiszán kezelt **valódi erdélyi borok-kal, jó magyar konyhá-val** állók a nagyérdemű közönség rendelkezésére. — Reggeli, ebéd, vacsora abbonement-tel kényelmesen berendezett helyiségben, valamint házakhoz szállítva is — nálam a legolcsóbb árakban kapható. — **Videki közönség részére — szükség esetén — egészen külön szobával rendelkezem, hol a legolcsóbb és izletesebb ellátást biztosítom.**

A n. e. közönség látogatását kérve, vagyok és maradok legalázatosabb szolgálja:
Schneider G. A. Sándor István.

Naponta változatos étrend;
egy villás zóna-reggeli 8 kr. (16 fillér)

PANAJOTH ALBERT MŰLAKATOS
TECHNIKAI MŰHELYE.
SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy jó nevű üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok valódi Singer és Medium (posztó-varró), Viberatis (arika) és boryaró Hové, valamint szabó gépeket, melyek már többeket fölfülmultak. Valódi acélgépeimért 10 évig jótállok s vevőim az azon kedvezményben részesítem, hogy a nálam vásárolt gépeket ingyen javítom. A varrógépek raktáron 33—100 frítg kaphatók.

A legfinomabb angol kerékpárok és kerékpár-kellékek állandóan nálam legolcsóbban kaphatók. Raktáron tartott gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél ó. a alatt kerékpározni bárkit megtanítok. Villamos jelző készülékek, villamos esztrak, telefonok, vízvezeteki berendezések a legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek.

Monarch féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frtól 200 forin ig.
Bármily gépek javítását, lakatos munkák, épületvasalások (rácszatok), sárkerítések készítését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesítem.

Tűzelők (takaréktűzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esztrak előnyös részlet-fizetésre is.

Teles tisztelettel:
Panajoth Albert.